

ASSUMPCIÓ VILÀ: “L’ORDENANÇA DE CONVIVÈNCIA NO ÉS EFICAÇ PER PROMOURE EL CIVISME I CASTIGA INDEGUDAMENT ELS COL·LECTIUS VULNERABLES”

La síndica celebra que l’Ajuntament hagi decidit començar a treballar en un replantejament de la norma; considera que és necessària una profunda posada al dia del que cal entendre com a sancionable arran de la promulgació de la Llei de seguretat ciutadana

Vilà planteja reconduir a les ordenances sectorials les conductes infractores que regula l’Ordenança de convivència no incloses en la Llei de seguretat ciutadana, amb l’exclusió de les conductes que tenen un origen en una problemàtica social

La defensora aconsella aplicar preferentment mesures educatives i de treball en benefici de la comunitat en totes les infraccions relacionades amb la convivència

Barcelona, 14 de març del 2017. – “Després d’una dècada en funcionament, ha quedat palès que l’Ordenança de convivència no és eficaç per promoure el civisme i castiga indegudament els col·lectius vulnerables”, diu la síndica de greuges de Barcelona, Maria Assumpció Vilà. La síndica celebra que l’Ajuntament hagi començat a treballar en un replantejament de la norma i espera que el Govern aconseguixi el màxim de consens amb la resta de grups polítics per a dur a terme els canvis necessaris.

Segons la síndica, l’Ordenança de convivència és una mena de codi regulador de les diferents activitats que poden tenir lloc a l’espai públic. La norma estableix els béns jurídics que s’han de preservar i ho pretén fer bàsicament amb multes a les persones que no els respectin.

Però moltes de les infraccions que tipifica tenen com a causa la desestructuració o exclusió social i situacions de necessitat econòmica, la qual cosa porta a pensar que és un desencert abordar aquestes qüestions com si es tractés d’un comportament voluntari i agressiu. “Des de fa anys, l’Ajuntament, lluny d’encarar les problemàtiques socials visibles a l’espai públic amb mesures constructives, es limita a aplicar penalitzacions, que en molts casos són desproporcionades”.

Des de la Sindicatura, es defensa que les polítiques públiques que ha d’utilitzar el consistori per fer front a les problemàtiques socials han de ser de caràcter preventiu i educatiu. “No puc estar d’acord amb què s’estigmatitzi a persones de determinats

col·lectius que pateixen greus problemes de salut mental i/o econòmics i que no es doni resposta efectiva a aquests problemes. Tampoc veig bé que es titlli d'incíviques a persones menors d'edat per conductes ocasionals que es poden reconduir", diu Vilà.

L'Ordenança de convivència té una naturalesa transversal, i la major part de les normes de conducta que s'hi preveuen poden tenir acollida en altres ordenances municipals. Vilà considera que és necessària una profunda revisió i posada al dia del que cal entendre com a sancionable i què s'ha d'afrontar exclusivament amb mesures informatives, educatives i assistencials.

Caldrà tenir en compte la Llei de seguretat ciutadana

En aquesta revisió caldrà tenir en compte que la Llei orgànica de seguretat ciutadana de 2015 va regular *ex novo* (per primera vegada) una gran part de conductes i la jerarquia normativa obliga a aplicar-la per sobre de l'Ordenança de convivència, però també deixa prou espai als ajuntaments per treballar les mesures de civisme i convivència.

Així, les principals recomanacions de la síndica sobre l'Ordenança de convivència són:

1-Reconduir a les ordenances sectorials les conductes infractores que regula l'Ordenança de convivència no incloses en la Llei orgànica de seguretat ciutadana, amb l'exclusió de les conductes que tenen un origen en una problemàtica social.

2-Estudiar la conveniència de substituir l'Ordenança de convivència per un codi de bones pràctiques i divulgar-lo sistemàticament de forma pedagògica.

3-Aplicar sistemàticament i preferentment mesures educatives i de treball en benefici de la comunitat en totes les infraccions relacionades amb el civisme.

4-Excloure de responsabilitat infractora els infants menors de 14 anys, sense perjudici de la responsabilitat civil de pares, mares o persones tutors (pels danys ocasionats).

5-Perseguir la reparació dels danys per incivisme en tot cas.

6-Posar en funcionament l'Observatori de la convivència amb representació del Consell de Ciutat (la síndica entén que el Consell de Ciutat és l'òrgan de participació que aplega les diverses sensibilitats cíviques i, per tant, ha de tenir un protagonisme directe i permanent en la definició dels béns jurídics a protegir i la forma de fer-ho).

Al llarg d'aquests anys, la síndica ha supervisat desenes de casos vinculats amb l'Ordenança de convivència. Per exemple, entre el 2016 i fins ara s'han supervisat 18 queixes, tot i que aquestes no són tan greus com les tramitades amb anterioritat.

Un dels casos greus és de l'any 2012, tot i que l'expedient es va tancar un any després. Es tractava d'una persona en situació d'exclusió social, malalta i en tractament de desintoxicació, que va arribar a acumular un deute de prop de 7.500 euros com a conseqüència de prop d'una setantena de sancions, entre els anys 2008 i

2012, per l'incompliment de diferents articles, principalment de l'Ordenança de convivència: beure alcohol al carrer, llençar envasos, dormir a la via pública. Finalment, després de la intervenció de serveis socials i de la defensora, a aquesta persona se li van anular les sancions i van ser substituïdes per sessions d'atenció social individualitzada.

Un altre cas, també del 2012, és el d'un ciutadà afganès, que es trobava en situació irregular a Espanya, i que no podia tornar al seu país perquè es veuria obligat a integrar-se en l'exèrcit. La impossibilitat de trobar una feina va fer que hagués de sobreviure dels minsos ingressos que obtenia de la venda ambulat il·legal de productes no alimentaris. Va arribar a acumular 177 sancions i tenia un deute amb la hisenda municipal d'uns 60.000 euros.

Vilà va considerar que l'actuació municipal havia estat ineficaç i va donar la raó al ciutadà. La síndica deia en la resolució que la situació descrita era força complexa i anava més enllà dels procediments sancionadors imposats. I subratllava que, amb aquesta queixa, quedava palesa la manca d'eficàcia de l'Ordenança de convivència, ja que s'havia iniciat un elevat nombre d'expedients sense que fos factible finalitzar-los per mitjà del pagament de les sancions, tot i la càrrega que suposava la tramitació tant per l'Administració com per l'administrat.

La síndica va recomanar el sobreseïment dels expedients sancionadors, va plantejar reforçar les actuacions preventives per evitar les situacions de vulnerabilitat i revisar, amb caràcter general, l'import de les sancions per tal d'adequar-los a la situació econòmica personal i a la ponderació adequada del perjudici causat a cada cas.

Menors sancionats

La Sindicatura ha supervisat també casos en els quals la sanció s'ha posat a persones menors d'edat. Particularment greu, en opinió de la síndica, va ser el d'un menor d'edat, l'any 2014, sancionat amb 1.125 euros per pujar amb una bicicleta a una llosa de formigó en una plaça de Nou Barris. La persona que va posar la queixa va ser la mare del sancionat, que va expressar la seva disconformitat perquè el noi no va causar cap dany al mobiliari urbà ni a terceres persones i desconeixia la prohibició.

La dona va acabar acceptant el pagament reduït de la sanció, 525 euros, una quantitat que igualment resultava desproporcionada i inassolible donada la precària situació familiar i al fet que no s'havien produït danys. Es tractava d'una dona vídua, amb dos fills a càrrec, que només cobrava la pensió de viudetat i un salari molt baix d'una feina que se li acabava. En la formulació de la queixa, la reclamant va exposar a la síndica que la sanció comportava un perjudici econòmic greu a la família, i que va plantejar a l'Ajuntament de Barcelona l'anul·lació de la denúncia, el pagament a terminis i la substitució per treballs en benefici de la comunitat, però li van ser denegades totes les peticions.

La síndica va donar la raó a la ciutadana, tot i que el comportament denunciat no estava permès, perquè no hi havia hagut proporcionalitat entre els fets innocuos comesos pel menor i la sanció aplicada. En l'informe, Vilà deia que la multa va

comportar un resultat desmesurat i greument lesiu per a l'economia familiar en tant que no s'havia produït cap dany al patrimoni públic ni a la convivència ciutadana.

Vilà va recomanar al consistori la requalificació de la infracció com a lleu, que s'acordés la commutació de la multa per treballs per la comunitat atenent el principi de l'interès superior de l'infant, i que promogués la revisió de l'Ordenança pel que fa al tractament dels menors d'edat i les infraccions greus per assegurar el compliment de la finalitat de la norma en relació al caràcter educatiu i pedagògic.